

MAGYAR LAJDA

* 3 lei

Terá postalá pláttá in r
aprobáril Dir. Gen. PTT

Disztér 1-2.

BUDAPEST

Főszerkesztő
és a szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 175 (1617) szám * Szombat, 1937 szeptember 4

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

A szakosztályok tanácskozásával kezdetét vette az Országos Magyar Párt nagygyűlése

Hatalmas tömegekben vonul fel a magyarság a nagygyűlésre

„Nem pártként jöttünk ide, de eljöttünk, akik még magyarok akarunk maradni“

Sft. Gheorgheról jelentik: Az a hatalmas érdeklődés, amely az Országos Magyar Párt nagygyűlését hetekkel ezelőtt megelőzte, már pénteken reggel impozáns arányokban bontakozott ki az ősi székely városban. A nagygyűlés társadalmi különbség nélkül megmozgatta országreszünk egész magyarságát és ez a lelkes megmozdulás mindennél jobban bizonyítja a Magyar Párt átfogó és összetartó erejét, amely most is ilyen impozáns külsőségek között nyilvánul meg. A nagygyűlés jöllehet csak szombaton reggel kezdődik, országreszünk távolabbi pontjairól már pénteken reggel és délelőtt megkezdődött az érdeklődők tömeges érkezése s a székely város utcáinak forgalma egyre növekedik. Pénteken reggel az Országos Magyar Párt mindhárom szakosztálya megkezdte tanácskozásait s az egyes szakosztályok ülésein nagyszámu közönség vett részt.

Az Országos Magyar Párt elnökének leikes fogadálása

Az Országos Magyar Párt sft. gheorghei nagygyűlésére utazó Bethlen György gróf csütörtökön este fél hét órakor érkezett meg a cluji gyorsvonattal a földvári állomásra, ahol báró Szentkereszty Béla, a magyarpárti tagozat elnöke várta. A pártelnök Szentkereszty báró kíséretében gépkocsin Árkosra utazott Szentkereszty báró kastélyába. A kastély parkjában a megyei tagozat elnöki tanácsa és százakra menő lelkes néptömeg várta. A megyei elnöki tanács tagjai: Bogdán Arthur, Debreczy Sándor dr, Barabás Andor dr, Ferenczy Lajos és Keresztes Károly dr üdvözölték az országos pártelnököt. Bogdán Arthur üdvözlő beszédére Bethlen György gróf a következőkben válaszolt:

— Ez a találkozó, amelyet Sft. Gheorgen tartunk, cáfolat lesz azokra az állításokra, amelyek kétségbevonják a székelység magyar voltát. Ez a találkozó gyarapodást fog jelenteni szellemiekben és öntudatban is, a jobb jövő kívívása érdekében.

A pártelnöki köszöntőt a jelenlevők lelkes éljenzéssel fogadták.

Utána Bethlen György gróf kilépett a kastély terraszára. Veress Sándor gazda az összegyűlt falusiak nevében egyszerű, szívből jövő szavakkal üdvözölte a romániai magyarság Treiscaunera érkezett vezérét, Bethlen György,

Meg fogjuk mutatni egységes erőnket és ez segíteni fog bennünket sorsunk jobbra alakításában. Nem is pártként jöttünk ide, de

A közművelődési szakosztály ülése

„A kulturális szabadságot nemcsak egyéni jogként, hanem népegységi jogként kell megvalósítani“ — mondta dr Paál Árpád megnyitó beszédében

gróf a következőket válaszolta:

— Testvéri találkozóra gyűltünk össze.

Sft. Gheorge. Saját tud. Péntek reggel 9 órakor három helyen kezdődött meg a Magyar Párt szakosztályainak munkája. A Kolcza-kertben kezdtek meg a közművelődési szakosztály üléseit, amelyen dr Paál Árpád elnökölt.

A zsufozásig megtelt terem hallgatósága előtt dr Paál Árpád a következő beszéddel nyitotta meg az ülést:

— A romániai magyar kisebbségnek gazdasági életén kívül szellemi élete is van, mint ahogyan az egyén teste is csak a lélekkel együtt adja a teljes egyéniséget. Ennek a szellemi életnek a biztosításáért küzd az Országos Magyar Párt közművelődési szakosztálya, mert voltak és vannak hatalmi indulatok, amelyek hol nyíltan, hol lappangva, de valami állandó rendszerességgel igyekeznek megbénítani népi életünknek ezt a lelki alkatát. Ezért nem szabad tragikus önbizalmatlankodással fogadni e törekvéseket, hanem népi lelkületünk öntudatosítását, az öntudattal az akarat, eszményiség és céltudatosság tehetségeit magunkban fokoznunk kell. Annál is inkább kell ezt tennünk, mert kulturánk, templomaink, iskoláink fenntartását és fejlesztését egyedül magunknak kell végeznünk. Ezért valóságos életszükséglet az egyházi, iskolai önkormányzat. A kulturális szabadságot nemcsak egyéni jogként, hanem népegységi jogként kell megvalósítani.

Nem elég bizonyos sérelmi védekezés, hanem pozitív irányban is folytatni kell a magunk szellemi művelésének ápolását és gondozását. Reméljük, hogy az öntudatosítás érzete ezt az eleven kultu-

eljöttünk, akik még magyarok akarunk maradni, hogy elmondjuk: az állam törvényeinek tiszteletben tartása mellett élni akarunk. A faji érzést senki sem írhatja ki belőlünk és nem vehetik rossznéven, ha ezt megtartjuk. Szabadon akarjuk látogatni iskoláinkat és templomainkat. Ha faji öntudatunkban és nemzetiségünkben meghagynak és elismerik jogainkat, akkor több kívánságunk nincs is. Rágalom az, hogy az állam ellen izgatunk és fel akarjuk borítani a rendet. Csak élni akarunk. Aki megalkuszik és hitvány lesz, nem méltó a székely névre. A Magyar Pártnak szüksége van a nagy magyar család minden tagjának erő kifejtésére.

A beszédet a pártelnök a lakosság szünni nem akaró éljenzése között fejezte be. A tüzoltózenekar dalokat játszott Nagy Pál vezényletével, a székelyruhás leányok pedig virágcsokrot adtak át a pártelnöknek.

Bethlen György gróf az éjszakát Árkoson töltötte és pénteken reggel érkezett Sft. Gheorghera, az országos nagygyűlés színhelyére.

rális szervezetté változást mihamar keressük fogja vinni.

Dr Pál Gábor előadása az általános iskolapolitikáról

A nagy tetszéssel fogadott megnyitóbeszéd után dr Pál Gábor tartotta meg előadását „Általános iskolapolitika“ címmel. Pál Gábor először az okiráltságbeli iskolapolitikat ismertette, ahol nem ismerték a hitvallásos iskolákat. Bacauban például 1846-ban megsemmisítették az ilyen iskolát, majd Dobrogeában 1894-ben Piru Haraet a bolgárok felekezeti tanítását is megsemmisítette azzal, hogy nincs szükség irreverenda fészkekre. Ilyen körülmények között már elve nehéz volt a magyar népkisebbségeknek a helyzete az uralomváltozás után. 1923-ig meghagyták a magyar tanítást, s akkor rendelte el Angheliescu négy tárgynak a román nyelvén való tanítását. Ezután folyton súlyosbult a helyzet, úgyhogy ma már az az állapot áll fenn, hogy Ciucban egyetlen magyar tagozatu állami elemi iskola sem működik. Ehelyett a magyarság építi azokat az állami iskolákat is, amelyekben a magyar nyelvtanítás egyáltalában nem kap helyet. Az állam tehát nem teljesíti kötelességét, amelyet a kisebbségi egyezményben vállalt.

Pál Gábor ezután javaslatot terjeszt elő, mely szerint az országos nagygyűlés rosszaságát fejezze ki Angheliescu politikájával szemben.

Dr Willer József előadása „Az állami iskolák magyar tagozatának kérdése“ címen

Ezután dr Willer József tartott előadást „Az állami iskolák magyar tagozatának kérdése“ címen. Willer rámutatott arra, hogy Angliában még a középiskolai oktatást sem veszik ki az egyház kezéből, nálunk tehát miért törlik el már az elemi iskolákban is a hitvallásos oktatást.

Kühár Flóris:

**Bacslangok, sicak,
kupolák** Ara 40 lei és portó.

Tanulmányok és utijegyzetek.

Kapható könyvosztályunkban.

Willer ezután határozati javaslatot terjesztett elő, amelynek az a magva, hogy a magyar iskolákról a magyar népkisebbség nem mondhat le, mert ez a legegyszerűbb életfeltétele.

Ehhez a tárgyhöz még Kányádi Béla, Tótkés József és Boronkai református lelkészek, továbbá Ujlaki János plébános szoltak hozzá. Ez utóbbi azt fejtegette, hogy az ország érdekét szolgálja, ha a magyar kultúrát

**Dr Jakabffy Elemér megnyitja a kisebbségi
szakosztály ülését**

A kisebbségi szakosztály ülése a „Háromszéki Takarékpénztár” dísztermében nyílt meg ugyancsak reggel kilenc órakor dr Jakabffy Elemér elnöklété alatt. Az elnök megnyitó beszédében vázolta azokat a munkákat, amelyeket a kisebbségi szakosztály az utóbbi időben végzett és rámutatott arra, hogy két év előtt Oradeán, ebben az évben pedig Clujon tartott a kisebbségi szakosztály ülést, amelyeken a legégetőbb magyar népkisebbségi problémákkal foglalkozott. Majd rátért négy nemzeti kisebbségnek történetére, amelyekkel eddig a világ nem is törődött. Ezek a kisebbségek az angolai kelták, a franciaországi bretonok, a spanyolországi katalánok és baszkok. Ezeknek az új mozgalmaknak ismertetése után megállapítja, hogy a *nemzeti megújulás Európázerte nagy erővel tör elő*. Leszögezi, hogy vajjon elképzelhető-e az, hogy ha ilyen jelenségeket látunk Európa legműveltebb táján, akkor a nemzetiségek és nemzetközösségek klasszikus földjén, a Dunamedencében meg lehet semmisíteni a kisebbségi nemzetközösségeket. Reméli, hogy ez nem következik be, hanem észszerű, vagy kényszerű visszafordulás lesz arról az útról, amelyre a Dunamedencében a nacionalizmus tévedt.

**Jósika János báró beszámolója
a londoni népkisebbségi kongresszusról**

Ezután báró Jósika János képviselő számolt be a londoni népkisebbségi kongresszusról. Kifejtette, hogy a kongresszus azért tartotta ülést Londonban, mert eddig Genfben nem talált kellő visszhangra a mozgalom. Ma Londonban a kisebbségi kérdések iránt erőteljesebb érdeklődés mutatkozik. Ő maga a párt megbízásából „A Népszövetség reformja és a kisebbségi jog” című tárgyszavazati pontnál szólalt fel. Felolvasta dr Balogh Arthur minden részletre kiterjedő tanulmányát. A tanulmány hat pontban mutatta ki, hogy a Népszövetséget a kisebbségi panaszok tárgyalásánál elsősorban mindig politikai szempontok vezették. Jellemző és feltűnő, hogy az eddig beadott 852 panaszból mindössze 381-et, vagyis 45 százalékát, mint eleve elfogadhatatlant elutasított és az elfogadott 471 panaszból összesen csak hét került a tanács elé. A tanács összeállítása nem nyújt semmi biztosítékot a kisebbségi panaszok meg-

Csaba Margit dr.:

**Amit a fiatalasszonynak
tudnia kell**

Az élet legkényesebb, de egyszerűsággal legfontosabb problémáit tárgyalja ebben a könyvben a katolikus erkölcs és az orvostudomány világánál az orvosnő szerző. Márton Lajos rajzaival. 145 oldal. Füzve 125 lei.

Megrendelhető: könyvosztályunknál.

az állam támogatná, mert így a sötétben kujú-lók könnyen lázthatják az elégedetlen lakosságot. Mi lesz akkor, ha nem folyhat a magyar kulturális egyesületekben semmi munka és megjelennek az agitátorok, akik a szélsőségek felé sodorják a tömegeket.

**A családi oktatás, mint kultur-
védelmi intézkedés**

Gyallai Domokos, a házi, családi oktatást javasolta, mint kulturvédelmi intézkedést. Dr Fábrián László volt a vita utolsó szónoka, majd dr Balogh Arthur szenátor tartotta meg „Névelemzésről” című előadását. Magas nemzetközi és román jogi szempontból mutatta ki ennek a politikának a helytelenségét és külföldi példákkal igazolta, hogy ez nem állhat meg. Legutolsó pontként dr Schmidt Béla tg.-muresi orvos „A népegészségügyi védelem megszervezése” címen tartott magvas előadást.

felelő tárgyalására, mivel olyan országok képviselőiből áll, amelyekben egyáltalán nem érdeklődnek a kisebbségvédelem iránt, vagy olyanokból, amelyeknek érdeke, hogy a kisebbségvédelem gyenge legyen, vagy amelyek teljesen tájékozatlanok a kérdésben, mint például a tengerentúli államok. Jellemző, hogy a kisebbségvédelemmel foglalkozó bizottságban többnyire tengerentúli országok képviselői foglalnak helyet, mint például Újzeeland, Bolivia, stb., amelyek természetesen nem tanúsítanak nagy érdeklődést a kérdés iránt. A hági bíróság véleményét csak két ízben kérték ki. Előadása végén leszögezte, hogy általános benyomása az

A Magyar Párt szózata a falusi és városi munkássághoz

Arvay Árpád rámutatott arra, hogy az előadó által javasolt belső szervezésnek egy nagyon fontos kelléke az, hogy a magyar falusi és városi munkástömegeket fokozottan vonják be a Magyar Párt munkájába. Erre nézve a következő határozati javaslatot terjesztette elő, amelyet a bihari pártbizottság közös választmánya már magáévá tett:

„A Magyar Párt országos nagygyűlése az ardeali magyar népkisebbség életének e súlyos percében ismét ünnepélyes felhívással fordul a városi és falusi munkásság ama részéhez, mely még nem tette magáévá a nemzeti egység gondolatában való összefogás nagy jelentőségét és időparancsolta szükségességét, — hogy tegyék lelkiismeretes vizsgálat tárgyává eddigi felfogásukat és magatartásukat és lássák be, hogy az ardeali magyar népkisebbségi sorsban az osztályharc bármilyen formában való napirenden tartása, vagy az osztálykülönbségek kiélezése és mesterséges felszítása ennek a nemzeti egységnek létalajját ép úgy megingatja, mint a helyzet nem ismeréséből származó bűnös közömbösség és a nemzeti munkától való távolmaradás. Ezért az országos nagygyűlés minden romániai magyar munkás lelkiismeretéhez szól, amikor azt üzeni, hogy a nemzet megmaradása kérdésében érdekében eljött a legfőbb óra, melyben minden

volt, hogy nagyon is érdemes volt elmenni Londonba, mert ha egyebet nem is értünk el, elérjük azt, hogy egy nagyhatalom képviselőinek figyelmét felhívjuk problémáinkra és a Népszövetségi eljárás reformjának szükséges voltára, s ezzel már egy lépéssel előbbre vittük az ügyet.

**„A többségi sajtó rágalomhad-
járatával szemben fel kell vilá-
gosítani a román közvéleményt”**

Ezután Hegedűs Nándor szólalt fel. Üdvözölte a kisebbségi szakosztályt. Örömet fejezte ki afelett, hogy Jakabffy Elemér megnyitó beszédében megállapította, hogy a diktatura és a kisebbségek boldogulása nem haladhat egyúton. A Magyar Párt a demokrácia pártja és azt kívánja, hogy a demokrácia ne legyen egyoldalú és ne szolgálja egyetlen nemzet ügyét. Beszért arról, hogy a kisebbségek ellen milyen rágalomhadjárat folyik a román sajtóban. Szükségének tartja, hogy a román közvéleményt kellőképpen felvilágosítsák.

**„A nemzeti munkavédelem és
a munkához való emberi és ál-
lampolgári jog”**

Dr Fekete János targumuresi ügyvéd előadása következett ezután „A nemzeti munkavédelem és a munkához való emberi és állampolgári jog” címmel. Előadásában ismertette a nemzeti munkavédelem gondolatának kifejtését és törvényes lehetőségét. Rámutatott arra, hogy a nemzeti munkavédelemnek eddig ismert formájában való életbeléptetésének következő akadályai vannak: a *természeti jog, a párizsi kisebbségi egyezmény és az alkotmány*. Ezzel szemben a tényleges helyzet az, hogy bár nincs is törvény a nemzeti munkavédelemre, mégis a gyakorlatban már alkalmazzák, s a vállalatokat ilyenként rászorítják arra, hogy a román elemeket a magyar elemek kárára alkalmazzák. Megállapította, hogy beelő szervezéssel lehet főként védekezni a nemzeti munkavédelem ellen.

magyart elvár, hogy az országos magyar párt küzdő soraiba lépve, részt kérjen és részt vegyen népkisebbségi jogaink és nemzeti létünk megvédéséért folyó munkában és küzdelemben.”

Ezután dr Parecz Béla szólalt fel és ismertette az aradi nemzeti munkavédelmi intézkedéseket, majd dr Sályi László, oradeai ügyvéd beszélt és javasolta, hogy a Magyar Párt utasítsa minden megyei és városi tagozatát, hogy állítsanak fel pályaválasztási tanácsadó bizottságot, mely főleg ipari pályák felé irányítsa az ifjúságot.

**Szilágyi Olivér, Parecz Béla
és Soós István a kisebbségi
ügyvédproblémáról**

A következő pont az ügyvédi arányszám kérdése volt, amelyet dr Szilágyi Olivér targumuresi ügyvéd ismertetett. A kérdéshez hozzászólt dr Parecz Béla aradi ügyvéd, aki kifejtette, hogy Aradon a békeidőben dr Popcicio István volt az ügyvédi kamara prodékánja. Dr Soós István oradeai ügyvéd azt fejtegette, hogy a magyar ügyvédi karnak a megszüntetése a magyar népkisebbségnek a védelem jogától való megfosztását jelentené.

Utolsó tárgyként „Az elbocsátott magyar közalkalmazottak” címen Bokor Béla tartott előadást.

A közgazdasági szakosztály ülése**Debreczy Béla dr javaslata a magyar bankok egyesítéséről**

A párt közgazdasági szakosztálya a városháza dísztermében tartotta ülést dr Gyárfás Elemér szenátor elnöklété alatt. Dr Debreczy Béla braşovi ügyvéd, ismert közgazdasági szakember volt az első előadó, aki a bankok kérdésével foglalkozott, és az alábbi határozati javaslatot terjesztette elő:

1. Az Országos Magyar Párt nagygyűlése megállapítja, hogy a pénzügyi szerveztlenség eredményeként a magyar nép elemi hitelszükségei már is bekövetkezett gazdasági inferioritásának összeomlásáig szélesbülése csak akkor kerülhető el, ha a *magyarság gazdasági erejének pénzügyi megszervezése megoldatik.*

2. Minthogy a bankok, mint tőkegyűjtők s a tőkének produktív célok felé irányítói, a kapitalista gazdasági rendszerben fontos feladatra vannak hivatva, amit ezidőszent más hitelszervek nem tölthetnek be, a nagygyűlés a magyar néprétegek életérdekeiben állónak tekintti, hogy a pénzügyi megszervezésnél a *magyar tőkével bíró s részvénytársasági formában működő bankokra különös figyelem fordíttassék s biztosíttassék, hogy ezek teljesíthessék hitelszerző és hitelnyújtó feladatukat.*

3. Minthogy az amugyis csekély magyar tőke, amely a hitelélet újjáéledésének alapjául szolgálhatna, a hitelszerzés és hitelnyújtás szempontjából súlylál bíró kis tőkékké törede-

zött s ezeket a töredékeket sem foglalja magában egységbe, sem erkölcsi, sem gazdasági szempontból, nemzeti irányu, egységes pénzügypolitikai célkitűzés, a banktörvény mai megosztottsága mellett nemcsak a gazdasági válság után bizonytalanná vált **nagyitőke elzárkózottsága** allandósulna a konverziós törvény következtében immobilá vált kisebb intézetekkel s rajtuk keresztül a magyar néprétegekkel szemben is, hogy legalább **népünk kis takarékossági tőkéi, mint betéti tőkék táplálják gazdasági életünk vérkeringését** s így a mai helyzet fennmaradása a magyar népnél a forgótőkétől való teljes megfosztottságához vezet.

4. A nagygyűlés parancsoló szükségességnek látja azért, hogy a széttöredezett magyar banktörvény **nagyobb egységekben tömörítessenek**, melyek legalább egy-egy középbank tőkeerejével bírjanak, ezekre támaszkodva a jelentősebb városokban: Cluj, Tg.-Mures, Brasov, Salumare, Oradea, Arad és Timisoara a magyar hitelélet gócpontjai, épüljenek ki s ezek mellett és ezekre támaszkodva a helyi hitelügyek kielégítése céljából minden magyarlakta megye székhelyén, akár önálló intézet formájában, akár fiók gyanánt, részvénytársasági vönzintézetek működjenek.

5. A nagygyűlés szükségesnek látja, hogy az egyetemes gazdasági célok elérése érdekében a magyar jellegű pénzügyintézetek **szorosabb együttműködési kapcsolatot létesítsenek** és tartisanak fenn a másfélvezetés jogi személyi-

Szabó Béni a kisiparosok szervezéséről tesz javaslatot

A nagygyűlés sürgősen szükségesnek tartja a magyar kisiparosok minden irányban való megszervezését.

1. E célból helyesnek találja, hogy a magyar kisiparosság a szakmai érdekek védelmére és fejlesztésére közös szervet létesít, más nemzetiségű iparostársával.

2. Szükségesnek tartja, hogy emellett a magyar kisiparosság gazdasági, szociális és társadalmi érdekeinek elősegítése és védelme céljából megfelelő cím alatt, **egységes, országos jellegű magyar szerv keretében tömörüljön**.

3. Végül szükségesnek tartja, hogy a magyar kisiparosok politikai és népkisebbségi céljaik kellő megismerése és hathatósabb védelme érdekében, az O. M. P. keretében, a párt szervezeti szabályzata alapján kisiparos-szakosztályokat létesítsen.

Mindezeket a nagygyűlés azért tartja szükségesnek, hogy ily megszervezés útján, a magyar kisiparosok a létesítendő szervezetekben tanítást, támogatást és védelmet nyerjenek s így az államnak értékes polgárai, egyházaiknak hűséges fiai s fajuknak minél öntudatosabb tagjai lehessenek.

Teleki Adám az új mezőgazdasági törvényről

Az 1937. március 22-én közzétett mezőgazdasági törvény egyes intézkedései a homályos szövegezés miatt különböző értelmezésekre adhatnak alkalmat, amelyek esetleges rosszindulatú beállítást következtében súlyosan érinthetnek a magyar gazdátársadalmat. Ezenkívül a törvény az általános mezőgazdasági érdekeket

TANQUEREY—CZUMBEL

A TÖKÉLETES ÉLET ASZKETIKA és MISZTIKA

Kapható a „Magyar Lapok” könyvosztályánál.

Kitűnő utmutató papok részére a lelkek vezetéséhez. Szerzeteseknek elsőrendű segítőtárs a lelki élet elmélyítéséhez. A keresztény tökéletességre törekvő világiaknak nélkülözhetetlen. Tudományos értékét könnyed és kellemes stílusa, világos és gyakorlati szerkesztése nagyban emeli. A több mint ezer oldalas könyv, — amely finom indiai papíron készült és azért alig nagyobb egy nagyobbajta ima-könyvnél —

ára: 230 lei

VIM

MINDENT TISZTÍT
alaposan és
kiméletesen

a konyha-kiöntőt is

séggel bíró Ardeali Bankszindikátus kötelékében.

6. Kimondja a nagygyűlés, hogy azok a pénzügyintézetek tekinthetők magyar jellegűeknek s a magyarság egyeteme **csak azokat fogja támogatni erkölcsi erejével, melyek kifejezetten vállalják a magyar jelleget, ennek minden következményeivel.**

különböző magyarázatra adnak alkalmat;

2. utasítja a központot és a parlamenti csoport tagjait, hogy a törvény alkalmazásánál hassanak oda, hogy a **magyar gazdátömegek ne csak a terhek viselésében, hanem a törvény előnyeiben is részesüljenek és e tekintetben ne legyen különbség az állam polgárai között;**

3. a törvény éppen a hiányos és hézagos volta miatt nem lehet végleges megoldási forma, csak kiinduló pontja az ország mezőgazdasági életmódjának feljavítási, rendszerének átalakítási munkájában;

4. utasítja a parlamenti csoport tagjait, hogy a mezőgazdasági megszervezés nagy munkájában bevezetendő minden lépést kísérjenek figyelemmel és igyekezzenek odahatni, hogy a törvény hiányosságai kiküszöböltesse és a magyar kisebbségi gazdátömegek egyenlő elbánásban részesüljenek.

Mik a teendők a magyar mezőgazdák érdekében Telegdy László javaslata szerint

1. Minthogy a mezőgazdaság szervezéséről és serkentéséről szóló törvény alapján, a közeljövőben kiadandó végrehajtási utasításban nyerne szabályozást az állattenyésztés fejlesztését és az állatállomány minőség- és mennyiségbeli javítását célzó feladatok s tervek, felkéri a nagygyűlés a párt parlamenti tagjait, hogy e téren minden megmozdulást élénk figyelemmel kísérjenek, főként egyenlő elbánás szempontjából s ugyancsak élénken figyeljék az állattenyésztésre vonatkozó törvények és rendeletek kivitelével megbízott intézet (Institutul Național Zootehnic) működését, hogy az állami támogatás és segítség előnyeiben, állattenyésztéssel foglalkozó, magyarlakta vidékeink aránylagosan részesüljenek.

2. Minthogy a közlegelők szervezésére, kezelésére és kihasználására hozott, 1928. április 12-iki törvény, a szerzett tapasztalatok szerint, a kitűzött célnak nem felel meg; minthogy a szakkörökben ismételt felvetett e törvénynek az élet szükségleteinek megfelelő módosítása, utasítsa a nagygyűlés a Magyar Párt parlamenti csoportját, hogy törekedjenek a most érvényben lévő törvény akár novelláris megváltoztatására, akár új megfelelő törvénnyel való helyettesítésére. Különösen kívánatos volna e törvény kivétele a belügyminisztérium hatásköréből és visszahelyezése a földművelésügyi minisztérium hatáskörébe, hogy így a törvény alkalmazása szakemberekre bízassék, **ami garanciája volna annak, hogy a törvény végrehajtásában csak az ország gazdasági érdekei bírnának döntő jelentőséggel.**

Dr Asziasos Sándor javaslata az ingatlanforgalom korlátozásában ügyében

Az új mezőgazdasági törvény első részében, valamint az ardeali földreform-törvény 47-ik szakaszát értelmező egyszakaszos törvényben a törvényhozó nemzeti érdekek hangoztatásával oly intézkedéseket hozott, amelyek sér-

tik az alkotmánytörvény 1, 5, 17, 129, 130 és 131-ik szakaszainak intézkedéseit s a romániai magyar kisebbséghez tartozó román állampolgároknak jelentősen megnövekedett mezőgazdasági ingatlanok vásárlását s így lassan földnélkülivé tételükhöz vezethetnek, ezért a nagygyűlés kimondja, hogy:

1. a magyar kisebbséghez tartozó állampolgárok nem tekinthetők a két törvény miniszteri indoklásában írt nemzeti érdek szempontjából veszélyes elemnek és tiltakozik minden olyan értelmezés ellen, hogy a magyarság fiai ilyeneknek minősítsenek adott esetekben;

2. kötelezővé teszi összes megyei, városi és községi tagozatai részére, e törvényeknek tagjaik körében való alapos ismertetését;

3. a magyar kisebbség fiainak jelenlegi mezőgazdasági ingatlanait **oly vagyonnak tekintti, melynek csökkenése a magyarság létalapját veszélyezteti s ezért a magyar kézen lévő mezőgazdasági ingatlanok minden elidegenítését a magyarság egyeteme ellen elkövetett bűnnek minősíti;**

4. Mindkét törvény sérelmes intézkedéseit felmerült konkrét esetben az érdekeltek által alkotmányellenesség címén megtámadandónak mondja ki.

MARGUERITE BOURCET:

A megtört pecsét

(Regény).

A modern kor vajdó házassági problémáinak egyik érdekes esete. Tündöklő, forró és színes regény, az új francia társadalom és francia vidék remek rajza.

Ara 95 lei és 15 lei portó.

Kapható könyvosztályunkban.

Japán védőbástya Kelet-Azsiában a bolsevizmus terjedése ellen

Kína kihívó magatartásáról nyilatkozott a japán külügyminiszter

A japán csapatok újabb előrenyomulása Tien-csintől délre

Tokióból jelentik: Hirota, japán külügyminiszter a sajtó képviselői előtt a következő, hivatalos nyilatkozatot tette:

— Japán több ízben megkísérelte, hogy a Kínával támadt viszályt elszigetelje. Kína azonban továbbra is kihívó magatartást tanúsított, ez idézte elő a mostani, komolyabb természetű hadműveleteket. A viszály tulajdonképpeni oka az a japánellenes magatartás, melyet a kínai lakosság egyrésze tanúsít és amelyet Kína felelős urai politikai okokból támogatnak. A nankingi kormány japánellenes magatartásának egyik következménye a nemrég megkötött szerződés Kína és Szovjet-Oroszország között. Japán, mely Kelet-Azsia védőbástyája a bolsevizmus ellen, mindent nem nézheti ölvetett kézzel. Mindazonáltal Japán még most is hajlandó az ellenségeskedést megszüntetni és visszavonni csapatait Kínából, ha Kína megfelelő kezdeményező lépést tesz.

Hozzátette még nyilatkozatához a külügyminiszter, hogy Japán tiszteletben tartja más hatalmak jogait, de reméli, hogy ezek a hatalmak tartózkodnak minden olyan cselekedettől, mely alkalmas lenne az ellenségeskedés meghosszabbítására.

A KINAI NAGYKÖVET KIMAGYARÁZKODÓ LÁTOGATÁSA A NÉMET KÜLÜGYI HIVATALBAN

Tiencsintől jelentik: Csang-Kai-Sek tábornok közvetítő megoldással akarja rendezni a japán-kínai viszályt.

Berlínből jelentik: Cseng-Tien-Fong kínai nagykövet — mint már jelentettük — szerdán látogatást tett a német külügyi hivatalban, hogy ismertesse a kína-szovjet megemlékező szerződést. Mint újabb jelentés közli,

a kínai nagykövet a látogatás során igyekezett eloszlatni azt a kellemetlen

hangulatot, amelyet német politikai körökben a szerződés keltett.

Németország ugyanis a szerződés tényében barátságosan lépést és a szovjet Távol-keleten

A francia köztársasági elnök sorra látogatja a kisantant államainak fővárosait

Októberre várják Lebrun elnök bucaresti látogatását

Bucuresti. Saját tud. A Curentul írja: Francia hivatalos körök jelentik, hogy Lebrun francia köztársasági elnök október hónap közepén látogatást tesz Romániában. Ez a látogatás nagyobb utazás keretében történik, amelynek alkalmával Lebrun ellátogat a Kisantant államainak fővárosaiba. E látogatások

programját a legutóbbi sinaiai értekezleten is megbeszélték. Bucurestibe a francia köztársasági elnök Delbos külügyminiszter kíséretében jön el. E látogatások — teszi hozzá a Curentul — hivatva vannak arra, hogy még jobban megerősítsék a Kisantant tagállamai és Franciaország között fennálló szövetséget.

Tiltakoznak Palesztina felosztása ellen a mohamedán nacionalisták

Negyvennyolcórás tiltakozó sztrájkot rendeltek el és bojkottal fenyegetik az angol árukat és iparcikkeket

Jeruzsálemből jelentik: A marokkói és indiai mohamedán nacionalista vezeték értekezették az arab legfőbb nemzeti tanácsot, mely szerint: ha az angol kormány ragaszkodik Palesztina felosztási tervéhez, minden angol árut és iparcikket bojkott alá vesznek. Tiltakozásul szeptember 5 re 48 óras általános sztrájkot rendeltek el. Az indiai

mohamedánok Palesztina-kongresszus összehívását tervezik Allahabadban.

Jeruzsálemből jelentik: Csütörtökön a Jeruzsálemi angol főbiztos, Sir Arthur Wanhope nyaralójára ismeretlen tettesek sortűzetet adtak le. Az őrtálló arab katona súlyosan megsebesült. A főbiztos nem tartózkodott az épületben.

Szent András apostol nyomában

Írta: Kunszery Gyula

Várna-Aladzsa.

„Elmenvén tanítsatok minden nemzetet” — hangzott el a krisztusi szózat ezerkilencszáz esztendeje. S a hű tanítványok követve az isteni parancsot, szerteszédtek az egész világon. András apostol a Pontus Euxinus északnyugati partjára jött, hogy itt Moesiában — a mai Észak-Bolgárországra — a barbár thrák-fajú népeknek hirdesse az evangéliumot. Egy mészkőhegy sziklás barlangjában húzódott meg, hol később különleges sziklakolostor alakult: Aladzsa-monostor.

Várnától — a rohamosan fejlődő fekete-tengeri bolgár fürdővárostól — tizennyolc km-nyire van ez a hely. Térképen. Ez a tizennyolc kilométer azonban jóval többnek számít itt a Balkánon, ahol a modern útépités még gyermekkorát éli. Közlekednek ugyan autóbuszok is, de a jobbérzésű bolgárok lebeszélnek az embert erről a „megrázó” utazásról. Így azután moterosónakkal indultunk útra a várnai kikötőből egy meglehetősen vegyes — magyar-osztrák-cseh — társasággal. Hiszen ennél kellemesebbet el se lehet képzelni: száguldás motorral a hús tengeren! Igen ám, de a valóság, mint legtöbbször, most is megcsúfolta az el-

képzelést. Megelőző éjjel vihar volt a tengeren s ez még most is éreztette utóhatását, szokatlanul erős hullámlás alakjában. A kikötőben még csak andalítóan ring a csónak a habokon, de a mólón túl már táncolni kezd a hullámok hátán föl-le, jobbra-balra.

A táveső követi a csónak imbolygó mozgását s így minduntalan kisiklik látómezejéből Euxinograd, a bolgár király pompás tengerparti nyaralókastélya.

Ez volna még a kisebb baj, de a hullámlás nemsokára egyéb irányban is éreztetni kezdi hatását. A szembenülő kis mosolygós bécsi fiú egyszerre csak sápadni kezd es nemsokára — kihajol a korláton. A mama szemrehányást tesz a papának, hogy miért hozta el a gyereket — és a szemrehányás csakhamar a szó legszorosabban vett értelmében is bekövetkezik. Egy idősebb hölgy a torkát szorongatja s aggódalmasan kérdi a vezetőt, meddig tart még az út. Elég az hozzá, egy felórán belül a társaság fele megkapta azt a gyorsan terjedő ragályos nyavalyát, amit tengeribetegségnek neveznek. Mi, egészségesek is jobbnak látjuk preventív védekezés szempontjából, ha kikötünk Szentkonstantinban, ezen a kies üdülőhelyen, ahol a legmodernebb tengerrenéző szanatóriumok kínálnak enyhét a szenvedő betegeknek. A tengeribetegséggel ugyan nem kell éppen szanatóriumba vonulni, de ami biztos, az biztos.

Innen, hátrahagyva a betegeket, Szent

András példáját követve, az apostolok lován tesszük meg a hátralevő nyolc kilométert.

Dombos-völgyes, eléggé köves, kopár vidéken halad a leolvadt társaság a tűző napsütésben. Csak itt-ott emelkedik ki egy-egy árnyas fa az alacsony bozótból. A bokor alatt megzörren a haraszt s előmászik egy jól megtermelt görög teknős. A szerencsés megpillantó felkapja s magával cipeli, mint valami ritka exotikumot. De nemsokára már a társaság minden tagja kisebb-nagyobb teknőst hordoz. A teknősbékatőzések csakhamar nagyobb lesz a kínálat, mint a kereslet, beáll az értékesökkenés, minek folyományaképpen a megszeppent, behúzott fejű teknősök rövid időn belül szabadjukra engedtetnek.

Ismerősebb állatokkal is találkozunk. A fennsík apró hegyi tehének legelik a sovány füvet, arrébb egy birkanyáj tanyázik, a sziklakon pedig kecskék heverésznek. Egy-egy dühös, bundás, hatalmas kutya rácsahol a szokatlan társaságra.

Egy bugyogós-bocskoros, napbarnított, virgoc pásztoroklyók odasomfordál hozzánk és cigarettát kunyerál. Törökül beszél. Ezen a különös vad vidéken, az úgynevezett „Kacsuká”-ban a gagaúrok pásztorok népe lakik. Törökül beszélnek és mohamedán vallásúak, de nem ozmán-törökök, hanem az ősi bolgár-törököknek, az ogúzoknak leszármazottai. A turáni eredetű bolgárok ugyanis mai hazájukban a meghódított szláv törzsekkel összekeve-

Anglia és Franciaország közös katonai intézkedésekkel biztosítja érdekeit a Földközi-tengeren és Távolkeleten

Az angol hajók biztonsága érdekében újabb torpedórombolókat küldenek a Földközi-tengerre. — A francia kormány reméli, hogy Olaszország is részvesz a földközi-tengeri hatalmak genfi konferenciáján

Titokzatos tengeralattjárók újabb „kisértetjárása” a Földközi-tengeren

Londonból jelentik: Az angol kormány Londonban tartózkodó tagjai csütörtök délután minisztertanácsra ültek össze, amelyen Edenen kívül lord Halifax, Sir John Simon, Duff-Cooper, Ormsby-Gore és Malcolm MacDonald vett részt.

Minisztertanács után hivatalos közleményt adtak ki, mely szerint

a kormány elhatározta, hogy az angol hajók biztonsága érdekében további torpedórombolókat küldenek ki a Földközi-tenger nyugati medencéjébe.

A földközi-tengeri eseményeken kívül

a minisztertanács a távolkeleti helyzetet is megvitatta.

Déli szünetben Eden magához kérte a külügyminisztériumba a spanyol köztársasági kormány londoni követét, majd Cambon francia ügyvivővel tárgyalt, akivel közölte, hogy Anglia készséggel támogatja a francia kormány indítványát, hogy

jöjjenek össze a Földközi-tengeren érdekelt hatalmak megbízottai a küszöbönálló népszövetségi ülés alkalmával Genfben és beszéljék meg, hogyan lehetne helyreállítani a földközitengeri hajózás biztonságát.

Anglia és Franciaország közös „rendészeti hadműveletekre” készül a Földközi-tengeren és Távolkeleten

Párizsból jelentik: Az „Excelsior” — állítólag felülről sugalmazott híradásában azt írja, hogy

Franciaország és Anglia közös katonai intézkedésekkel biztosítják érdekeiket úgy a Földközi-tengeren, mint a Távol-Keleten.

A lap szerint Gamelin tábornok londoni útja és az angol vezérkar főnökével folytatott tárgyalásai elsősorban ezt a célt szolgálják. A terv az, hogy: „Anglia és Franciaország rendészeti hadműveletet” készítenek elő és ha a helyzet akár a Földközi-tengeren, akár a Távol-Keleten súlyosodik, ezeket a hadműveleteket végre is hajtják.

A francia külügyminisztériumban csütörtök délután kijelentették, hogy a francia és angol kormány között összehívandó földközi-tengeri értekezlet ügyében teljes az egyetértés.

Nagy kérdés, hogy miután Olaszország a népszövetségi szankciós hadjárat óta nem vesz részt a genfi munkában, résztvesz-e ezen a Genfben tartandó értekezleten.

Egy titokzatos hajó újabb regeyes kalandja a Földközi-tengeren

Londonból jelentik: Csütörtökre virradó éjszaka Valenciától északkeletre ismeretlen tengeralattjárók megtorpedózták a „Woodford” nevű, angol lobogó alatt haladó hajót, amely Constanából kőolajat szállított Barcelonába, de miután ott nem tudta áruát kirakni, tovább indult Valencia felé. Egy ember meghalt, hat megsebesült. A hajó legénysége mentőcsónakokon menekült, a hajó elsüllyedt. A legénység harmac görög, egy román és egy magyar matrózból állt. Angol egyetlen egy sem tartózkodott a fedélzetén. Annak a hajózási társaságnak, mely-

nek a „Woodford” tulajdonát képezte, Vasilla nevű román állampolgár az igazgatója. Angol köröket most az a kérdés foglalkoztatja, hogy miként került a „Woodford” az angol hajók névjegyzékébe és milyen körülmények között történt a jegyzékbe való felvétele.

Német lapok a földközi-tengeri „kisértetjárásról”

Berlinből jelentik: A német lapokat élénken foglalkoztatja a „Hawock” elleni torpedótámadás ügye. A „Berliner Tagblatt” szerint ezek a támadások önkéntelen eszünkbe juttatják azt a támadást, amelyet annakidején a „Deutschland” és a „Leipzig” német hajók ellen elkövettek.

A „Leipzig” ellen kilőtt torpedó is célt tévesztett. Akkor az egyik angol lap azt írta, hogy a „Leipzig” tisztjei és legénysége csak hazaérve, Wilhelmshafenben értesült arról, hogy a hajót torpedótámadás érte. Azt hiszik — állapítja meg a lap, — hogy

ezek után Londonban is másként gondolkodnak a földközi-tengeri kisértetjárásról.

Feltűnő, hogy ilyen támadások mindig akkor történnek, amikor a spanyol harctereken a siker Franco javára billen, s amikor a nyugati fővárosokban olyan áramlatok jelentkeznek, amelyek számolni akarnak Franco fölényével.

A „Berliner Lokalanzeiger” is azt hangoztatja, hogy

ilyen támadások mindig olyankor történnek, amikor a vöröseknek rosszul megy a sora. Nem lehet észre nem venni, hogy ezeket a támadásokat közös helyről irányítják és ez a hely csak Valencia lehet.

Az „Angriff” megjegyzi, hogy az angol hajó megtorpedozása után most már Anglia sürgeti az együttes eljárást a Földközi-tengeren: a német cirkálót ért támadást idején Anglia volt az, mely ezt a gondolatot gúnyosan elutasította.

redve, csakhamar elszávosodtak, az eredeti jellegét megőrző, el nem szávosodott kisebb töredék pedig a törökhódoltság alatt a rokon oszmani nyelvet vette fel a muzulmán hittal együtt. Ezek a gagaúzok. Lehetnek mintegy száznegyvenezeren elszórtan Bulgáriában és román Dobrudzsában. Némelyek a régi thrákok utódainak tartják őket, de a nevük is inkább az előbbi elméletet igazolja.

A föld- és néprajzi érdekességekben bővelkedő fárasztó út után végre elérkezünk tulajdonképpen célunkhoz. Aladzsa-monostorhoz.

Egy deszkából összetákolts kis csárdában kipihenhetjük a fáradalmakat. Nagyszerűen ízlik az egyszerű ebéd: tojás, juhsajt, hideg kukorica, fekete kenyér s a közeli forrás friss vizében hűtött erős fehérbor. Még muzsikáról is gondoskodnak: egy elaggott, ősz gagaúz keservesen fújja nyekergő kecskebördudáját.

A fogadótól pár lépésre van a különleges kotostor. Mintegy száz méter magas függőleges sziklafal természetes barlangjai képezik az egyes cellákat. Belül a legegyszerűbb berendezés: egy vaságy, egy nyers deszkaasztal. Még padlózat sincsen. Sziklábavájt keskeny folyosón továbbhaladva, elérkezünk az úgynevezett „sötét barlang”-hoz, ahol a monda szerint Szent András apostol lakozott. A manapság nyitott sziklafolyosók még százötven évvel ezelőtti teljesen zártak voltak, mint a katakombajáratok, de hegyomlás következtében nyitottakká váltak.

Rozoga falépcsőn felmászva, feljutunk a „második emeletre”. Keskeny, szédítő sziklasövény egy nagyobb barlangüreghez vezet, mely kápolnává van kiképezve. A sziklafalakon bizánci stílusú freskók nyomai láthatók, de ezeket is utólérte a freskók közös sorsa, részben bemeszelték, részben pedig tönkretették névbevágással az érzéketlen kirándulók.

Az egyik falhoz támasztott kép egy földalatti folyosó nyílását takarja. Ezt úgy mutogatják itt, mint If börtönvárában a kőbevéjt nyukat, amelyen át, állítólag, Monte Christo kimenekült. Itt mászott ki ugyanis a hegy alagútja, üreges belsejéből Battenberg Sándor herceg, a bolgárok turistáskodó fejedelme s innen azután kötélén ereszkedett le a hegy lábához. A kápolna másik sarkában kis vésett üreg van: az utolsó görögkeleti szerzetes pár éve, állítólag, rejtett kincset talált itt és azzal megszókölt.

Azóla teljesen lakatlan ez az eredeti, különös kolostor, amelyik Szent András óta csaknem két évezreden át ájtatos remetéknek s később görögkeleti szerzeteseknek szolgáltatót lakóhelyet.

Most árván, némán csüng a sziklafalba erősített harangocská a felsőkápolna bejárata előtt. Idegenforgalmi érdekesség lett a megszentelt helyből. Üzlet De azért az utazási irodák pénzatmoszféráján áttörve, a szív legmélyéig hat az áhítatot keltő genius loci, amely a komor sziklafalából itt kiárad.

Itt az űrhajó és a rakétavonaton!

A technikai csodák bemutatója lesz a newyorki világkiállítás!

Röviddel ezelőtt részletesen beszámoltunk arról, hogy Newyorkban már megkezdtek a legközelebbi világkiállítás előkészítő munkálatait s a kiállítás körvonalai máris szédületes arányokban, igazi amerikai méretekben bontakoznak ki. Az alábbi tudósítás még közelebb hozza a technikai csodák lázasan készülő nagy világ-bemutatóját.

A hónapok óta tartó munkával és hihetetlen propagandával előkészített párizsi világkiállítás jóformán még be sem zárta kapuit, Amerikából máris olyan hírek érkeznek hozzánk, hogy e hírek mögött eltörpül minden más világesemény. New Yorkból megkezdtek a legközelebbi világkiállítás előkészületeit. Ha figyelembe vesszük, hogy ezt a kiállítást Amerika rendezi, a felfelé törekvő, lehetetlenséget nem ismerő Amerika, ezer- és százezermillió

vagyonok reprezentánsa, úgy könnyen megérthetjük a hírek jelentőségét.

Amerika a technika őshazája. A hetvenemeletes felhőkarcolók, a tíz kilométeres függőhidak, duzzasztógátak, villámvonatok, televízió és a technika ezerféle ágának, szédületes ramban történt fejlődése és megalkotása alapján elvitathatatlanul Amerikát kell tekintelnünk a technika igazi hazájának.

Nem szabad tehát csodálkoznunk, ha a tengerentúlról érkező hírek között olyanok is akadnak, amelyek mellett érdemes néhány pillanatra megállanunk. Ha magunk elé terítjük a legfrissebb amerikai lapok lepedőnagyságú íveit, máris előveteli árnyékát a huszadik század minden képzeletet felülmúló eseménye: a newyorki világkiállítás; az elkövetkező technikai csodák nagy bemutatója.

Ezerméteres acéltorony a kiállítás középpontjában

Fantasztikus elképzelni is! Torony acélból, vasból és betomból, amely mellett szegyenlős törpének látszik a százhusz méter magas szabadságoszlop s amire pirulva nézne fel az Eiffel-torony 300 méteres acélváza, — ha törpétesen mellé állítanák. A torony alapépítkezését már megkezdtek a kiállítás helyén.

Hogy a laikusnak némi fogalma legyen a méretek szédületes arányairól, a városi tanács előtt fekvő tervek alapján közöljük az alábbi adatokat: Húszezer tonna beton, tízenötezer tonna acél és vas! A számok maguktól beszélnek.

A beton alap nyolcszáz négyszögöl; harminc méter mélységig süllyesztve. Az ide beágyazott acélszerkezet tartja az egész vázát, amely felfelé csúcsosodik, ötszáz méternél negyven méter átmérettel s az ezerméteres csúcsnál is még nyolc méteres átmérettel. A

toronyban villamos-liftek, közlekednek, éttermek, kávéházak, színház, mozi, rádió- és televízió-állomás sorakoznak egymás fölé, kilátó balkonok futnak körbe minden száz méternyi távolságban, ahonnan a látogatók ezrei gyönyörködhetnek a káprázatos panorámában és a csúcsra elhelyezett sokmillió gyertyafényű reflektorok tündéri fénnel szórják tele a kiállítás területét.

A torony építési költségei meghaladják a két és félmillió dollárt, ezernegyszáz munkás teljes egy esztendeig dolgozik elkészítésén. Természetesen — mondanunk se kell — az acéltorony a kiállítás tartama alatt maga is ki lesz világítva s mint valami égneke meredő lobogó fáklya, tejszerű izzásában száz és száz kilométernyi távolságra hirdetni fogja a technika és emberi tudás dicsőségét.

Gömbvasút, űrhajó, rakétavonaton és egyéb gépcsodák

Az óriási arányú előkészületek arra mutatnak, hogy a newyorki kiállítás nemcsak a ma élő emberiség közhasznú ipari produktumait és szükségleti cikkeit mutatja be, hanem a jövő század közlekedési eszközeit és azokat a kényelmi berendezéseket is, amelyek ma megszegyenlőtenek H. G. Wells fantáziáját is. A kiállítás keretén belül bemutatják William Harwey szenzációs találmányát: a gömbvasutat, amely az ismeretes hullámvasutak elve alapján, minden külső energia igénybevétele nélkül száz kilométeres sebességgel gördül speciális sín pályáján hegynek föl és lejtőn le, megoldva a hegyipályák közlekedési problémáit.

A newyerceyi egyetem technikusai pedig elkészítették a tudományos alapon megoldott űrhajó modelljét és bejelentették, hogy a világ legelső és tökéletes űrhajójának eredetijét bemutatják üzemben is a kiállítás tartama alatt.

Jelszó: Béke, vagy háború

A kiállítás területét s anyagát a tervek szerint azért osztották két részre, hogy a békét és kultúrát szolgáló technikai fejlődés szembeállítható legyen a háború és pusztulás eszközeivel és így, bölcs yankee elgondolás szerint, a business szem előtt tartásával, átvigyék a köztudatba a kiállítás jelszavát: Béke vagy háború?

Az Egyesült Államok és a rendezőség tisztában van azzal, hogy nem lesz a világnak egyetlen olyan nemzete sem, amely a nagyszabású kiállításra ne venne részt. Előrevetett

Az űrhajó, amely a mai modern repülőgép és léghajó kombinációja, ezer kilométeres sebességgel, öt óra alatt repüli át az óceánt.

Ugyancsak bemutatják az újabb elméletek alapján készült rakéta-autók, vonatok és egyéb járművek egész légióját is. A Hudson River mentén már építik a bemutatásra alkalmas betonpályákat, ahol hat-nyolcszáz kilométeres óránkénti sebességgel száguldoznak majd ezek a gépszörnyek.

A haditechnika külön területet kap. Itt sorakoznak fel a jövő háború borzalmas eszközei: a száztonnás bombavetőgépek, tankok, halálsugár-gépek, fényszórók, ultrasugarú televíziós masinák, lég- és gázvédelmi berendezések, hadititokként kezelt vegyi anyagok és mesterséges úton előállított nyersanyagok, úgy mint a levegőből gyártott cukor, a szénből készült gumi és egyéb csodák.

számítás szerint huszonötezer kiállítója és tízmillió látogatója lesz a newyorki világkiállításnak. Az elképzelhető üzleti haszonra való tekintettel a jelszót csakugyan jól választották meg. Nincs benne érdekellentét, csak kérdés. Kérdés, amire feleletet maga a kiállítás ad. Az ezernyi látóival, a technika rengeteg csodája, a kultúra és háború szemmel látható eszközei.

Ladies and Gentlemen, help yourself!

Tessék vásárolni. — minden eladó! A háború is, a béke is!

Színes pósta

*

Töltött káposzta, tarhonya

A magyar konyhát szereti a külföld és a magyar szakácskönyvek Angliában, Németországban, Svájcban, a skandináv államokban igen népszerűek. Idegenforgalmi szakemberek azt is megállapították, hogy Budapest idegenforgalmi fellendülésének egyik oka az izes, kellemes, zamatos magyar konyha. Akik járnak a világot, szórakoznak, költik a pénzt, szívesebben keresik fel azokat az államokat, ahol jól esznek-isznak, mint azokat, ahol gyalázatos a konyha.

A magyar konyha pedig valóban pompás. A háború óta meglepően javultak a vendéglők s óriásit fejlődött a hentesipar. Az előkelő helyek konyhája már nem is paprikáz, zsíroz agyon mindent. A magyar konyha azzal lett nyugateurópai magyar konyha, hogy magába olvasztotta a francia, a bécsi konyha különlegességeit is.

Érdekes, hogy a legjellegzetesebb ételek nem magyar eredetűek. A töltöttkáposzta például arab étel: hódító török katonák hozták ide. A tarhonya perzsa étel, ott tárkhánának hívják. A főtt tészta szláv eredetűek, mert a régi magyar konyha csak tortákat ismert. Az ősmagyarok tartott paprikás ételek legfeljebb kétszázötven évesek, hiszen ennyi ideje, hogy a magyarság ismeri a paprikát. Mindezeket azonban magyarrá, sajátosan magyarrá alakította át a magyar szakácsművészet ízlése, találmánysága.

✠

A passzus (járátlevél)

Csak vidékről származó ember tudja, hogy mi a járatlevél, azaz passzus. A ló vagy szarvasmarha születési bizonyítványa, egyben illetőségi bizonyítványa és útlevele is. Enélkül nem szabad állatot eladni, venni. Ez igazolja, hogy az állat igaz jószág és egészséges.

Valamikor a betyárok csak úgy „ötön” (öt ujjuk segítségével) szerezték a lovat, azt elhajtolták, „jó pástörök” segítségével a tizedik hátrába és azután „csapásozhatott” utána a pandur. Amikor azonban divatba jött a passzus, csak ezzel lehetett lovat venni, lovat adni, tehát sokáig zavarban is voltak a „Sándor idejéből” (Rózsa Sándor) ittlefelelt öreg legények, akiket még ekkor is csak a betyár néven ismert a tanyák népe. Így hogy: Nyaksi, Mocsok, Gilvás, Cziező, Sörke, Kabakos, Puja, Nagy-hajú, Vakablak, Zsizsik, Silina, Csontos, Czefre, Poczkos, Százeszű, Rohoda, Pomik, Hódos, Gubi, Bomhecz, Suta, Pamuk, Ungyi, Pillér, Bagoly, Nátha, Bürgés, Galuska, Savanyú, Hideghasú, Kappany, Ripacs, Domok, mint ahogy híres orgazdjukat is kizárólag csak Salamon királynak hívta mindenki.

Ezek a legények mégis csak feltalálták nemsokára magukat; és egyszeriben azon vette észre magát a csendőrség, hogy a lopott lóhoz van ám hamis passzus is jócskán. Valahol egy ilyen passzusgyár működik. A híres kisteleki csendőrőrmester vállalkozott végül is arra, hogy kinyomozza ezt a hamis passzusgyárat. Elindult nyomon Kistelekről Szegedre, onnan a nyomok Bajára, onnan Pécsre vezettek. Bejárta nyomról-nyomra a Dunántúlt, majd a nyomok visszahozták az Alföldre és egy szép napon visszakerült oda, ahonnan kiindult, Kistelekre. Itt találta meg a passzusgyár központját és vezérét, a hírhedt Nemes Nagy Miklósban. Azóta megszűnt ez a világ. Ma már valóban igaz illetőségi bizonyítványa s útlevele lónak, szarvasmarhának: a passzus.

Kedvezményes I. osztályú úrdíjegyek az Episcopost úrdíjbe, kiadónvataunkban kaphatók

(—)

VULCAN

Oradea, Bulv. Regele Ferdinand No. 1.
Vagons Lits-el szemben.

aktatáskát iskolatáskát

legolsóbban árusít

Ünnepélyesen megnyitották a budapesti Lakberendezési és Házartási Vásárt. Budapestről jelentik: Bormissza iparügyi miniszter csütörtökön ünnepélyes keretek között megnyitotta az Őszi Lakberendezési és Házartási Vásárt és a vele kapcsolatos Országos Kézművesipari Kiállítást. A kiállítás és vásár szeptember 20-ig lesz nyitva. A külföldi résztvevők 50 százalékos vasúti kedvezményt kapnak.

Angol lap tiltakozása a német „kultur-attasék” működése ellen. Londonból jelentik: A Times vezércikkben foglalkozik azzal a tervvel, hogy a német követséghez úgynevezett kultur-attasékat osztanak be. A lap tiltakozik az ellen, hogy a kulturattasékat diplomáciai kiváltságok illessék meg, mert akkor a kiutasított német újságírók tevékenységét diplomáciai sérülékenységgel felruházott személyek folytatnak.

Hétfőn ül össze a Balkán-szövetség tengerészeti bizottságának értekezlete. Bucurestiben. Saját tud. Hétfőn kezdődik meg Bucurestiben a Balkán-szövetség tengerészeti bizottságának értekezlete, amelynek a szövetségi egyezmény értelmében minden évben össze kell ülnie valamelyik szövetséges állam fővárosában. A tanácskozások 4-5 napig fognak tartani és azok főtárgya a lapok értesülése szerint a Balkán-szövetség államainak hozzájárulása lesz a hajók egészségügyi ellenőrzésének megszüntetésére vonatkozó párizsi nemzetközi egyezményhez.

OROSZORSZÁGBAN MÁR NYOLCÉVES KORBAN KEZDIK A KATONAI KIKÉPZÉST. A „Daily Mail” írja: A szovjetkormány most közzétett törvénye elrendeli, hogy a tanulóifjúságot nyolcéves korától kezdve katonai ismeretekre és stratégiára oktassák. Tizenkét és fél millió orosz ifjú nyer ilyenformán ebben az évben katonai kiképzést. A törvény úgy intézkedik, hogy kétszáz ezer iskolásfiút lövészékképezzenek, hétszáz ezer részesüljön oktatásban a légharctól védekezésben, százötvenezer pedig repülőgépszerkesztő műszerészséget tanuljon meg. A törvény gondoskodik arról is, hogy a municiógyárak megfelelő számú millió miniatürgolyót, gázmaszkot, ágyút, ejtőernyőt, repülőgépet és harci kocsit készítsenek. Még a játékokat is katonai előírás szerint kell vezetni a jövőben az iskolákban.

Önállóságot kap egy satumaremegeyi község. Satu-Mare. Saját tud. Ambud és Páulesti magyarlakta satumaremegeyi községek eddig együtvé tartoztak. Most Páulesti lakossága arra kérte a megyei tanácsot, válasszák külön Ambudtól és adják meg neki az önállóságot. A megyei tanács által kiküldött bizottság kedvezően véleményezte a község kérelmét, amit a belügyminiszterhez továbbítottak jóváhagyás végett.

ELTÜNT PÁRIZS UTCÁIRÓL AZ UTOLSÓ VILLAMOS IS. Párizsból jelentik: A francia főváros utcáiról eltűnt az utolsó villamosjárat is. A villamosközlekedés utolsó mohikánja a 123/124-es számú járat volt. A főváros prefektusa a városi tanács ülésén közölte, hogy a közúti forgalmat Párizs belterületén most már kizárólag társasgépkocsikon bonyolítják le. Emellett a földalatti vasúthálózatot új vonalakkal fogják kiegészíteni.

Mi idézte elő a legutóbbi budapesti házbeomlást. Budapestről jelentik: A három nap előtt történt Daróczy-utcai házbeomlás ügyében lefolytatott vizsgálat késő este megállapította, hogy a katasztrófát az időelötti kizsaladás okozta. A rendőrség Szécsen Ferenc építész-mérnököt, Trautman Rezső műszaki tisztviselőt és Czeik Sándor vasbetonvállalkozót előzetes letartóztatásba helyezte, mert mindhármukat gondatlanság terheli.

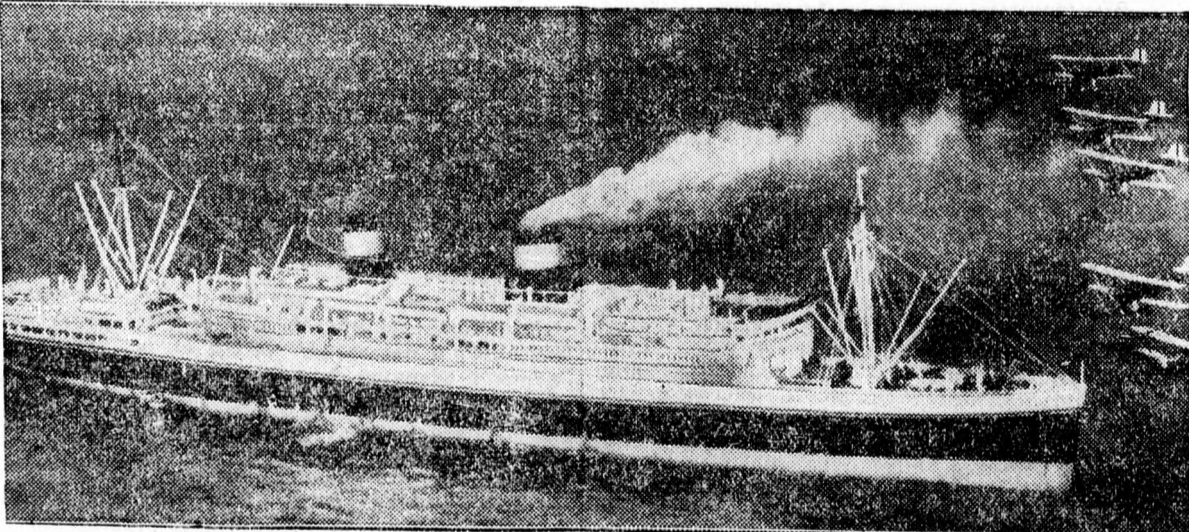
Félmillió tűzkár egy cukorgyárban. Timisoara. Saját tud. A freidorfi cukorgyár egyik raktárában tűz támadt. Anyagban, főleg gépalaktrészekben, csomagolt áru: a nagy a kár s az épület is megrongálódott. A kár körülbelül félmillió lei.

Hasznos tudnivalók a radnai zarándokútról

Tekintettel az idő rövidségére ezután hozzuk a radnai zarándokut résztvevőinek tudomására a következőket:

1. A zarándokutra négy különvonatot indítunk. Eszedig: I. Satu-Mare, II. Ghilvaci, III. Valea lui Mihai, IV. Oradea. Az első három már szombaton délután érkezik Radnára, az oradeai pedig vasárnap reggel 4 órakor indul. Egyelőre csak annyit jelzünk, hogy a vonatok indulását a lehető legkényelmesebben fogjuk a vasúti menetrenddel összeegyeztetni s beállítani. A különvonatig terjedő útvonalra megjegyezzük (pl. Simleu-tól Săcuenig) 48 utas esetén 50 százalékos kedvezményt kapnak a jegyváltó pénztartól, egyébként pedig amennyiben szombaton tudnak és hétfőig már vissza is térnek az u. n. 25 százalékos vikend kedvezményt vehetik igénybe.
2. A különvonatokra a szabad és kedvezményes jegyek nem érvényesek.
3. Szentgyónását minden résztvevő lehetőleg otthon végezze el.
4. Minden zarándokcsoport hozzon magával buccus keresztet, esetleg templomi zászlót, valamint két gyertyácskát a szentségi körmenetre.
5. Elelmezéséről mindenki maga gondoskodik; Lipován és Radnán rendkívül olcsón fognak éjjeli szállást kapni.
6. Tekintettel arra, hogy a különvonatok díját előre kell lefizetnünk, kérjük a ft. plébános urakat, hogy minél előbb, de legkésőbb szeptember 7-ig bezárólag sziveskedjenek az oradeai egyházmegyei hivatal címére beküldeni.
7. Azon ft. plébános urak, akik hivaikkal együtt szándékoznak résztvenni a zarándoklapon, ezen szándékukat sziveskedjenek postafordultával a oradeai egyházmegyei hivatalnak jelenteni. Kegyelmes Püspökatyánk a helyettes részére minden további kérdés nélkül binandi facultast engedélyezett, csak az jelentendő be, hogy ki fogja ezt igénybe venni.
8. Megnyugtatójuk a zarándokuton résztvevőket, hogy a rendező bizottság mindent elkövet a zarándokut sima lebonyolítása érdekében s a továbbiakról mindenre kiterjedő figyelemmel kellő időben tájékoztatjuk a zarándokokat. Rendező bizottság.

Influenzakutató intézet alakult Budapesten. Budapestről jelentik: A magyar közegészségügy értékes intézményeinek száma ismét szaporodott. Megalakult Budapesten az influenzakutató intézet. Persze, nemcsak az influenza kórokozójának kutatása az intézet főmunkaprogramja, hanem az influenzával kapcsolatos minden közegészségügyi kérdésre is kiterjedezkedik. Az intézetet a Rockefeller-alapítvány magyarországi képviselője, Taylor dr. vezeti.

A „President Hoover” nevű amerikai személyszállító hajó, amelyet kínai repülők a napokban megtámadtak és bombáztak.

Számos tengerész és utas esett áldozatul az alávaló támadásnak és az Egyesült Államok kormányát még most is élénken foglalkoztatja az esemény. A „President Hoover” után a legnagyobb csendesóceáni amerikai személyszállító hajó. Képünk a hajó egyik legutóbbi útja alkalmából készült. A hajót amerikai repülők kísérik.

* Reumás fájdalomban szenvedő egyének igyanak reggelenként felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez a gyomorbelőcsatornát alaposan kitisztítja és méregteleníti, azonkívül az emésztést és az anyagcserét hathatósan előmozdítja. Az orvosok ajánlják.

Zürichi zárlat. Párizs 16.24 egynegyed, London 21.59, Newyork 435 háromnyolcad, Brüsszel 73.30, Milánó 22.92 fél, Amszterdam 241.17 fél, Berlin 174.75, Bécs — schilling 81.20, Prága 15.20, Varsó 82.35, Belgrád 10, Bucuresti 325.

Elmebeteg gyujtogató garázdálkodott a var-sói francia konzulátuson. Csütörtök délután egy Diamand nevű egyén behatolt a francia konzulátus nagytermébe, ahol az utleveleket láttamoz-zák. Ott benzint locsolt szét s felgyújtotta. A tüzet hamar eloltották, de a függönyök, szőnyegek s egy íróasztal addigra tönkrement. Kiderült, hogy a gyujtogató elmebeteg. Kihallgatásakor kijelentette, hogy tetteivel tiltakozni akart a nagyhatalmaknak a háborúkkal szemben tanúsított tértelensége ellen.

* Láposy Erzsébet zenetanárnőnél, Oradea (Str. Simeon Stefan 20.) a beiratások szeptember 1-én kezdődnek.

A TÖRTÉNELEM LEGSZÉDÍTŐBB MÉRETŰ GYÉMANTCSEMPÉSZÉSE. Newyorkból jelentik: Murphy Károly, az Egyesült Államok főügyész-helyettese, a Washington gőz-szón Európa-ba utazott, hogy a történelem leg-szédtőbb méretű gyémantcsempészési ügyében nyomozzon, melynek szálai több európai fő-városba vezetnek. Nemrég két nőt tartóztattak le, kik a Normandie fedélzetén érkeztek New-yorkba és közel 30 millió lei értékű gyémántot próbáltak becsempészni. Kiderült róluk, hogy az egész világot behalozó bűnszövetkezet tagjai. Ez a bűnszövetkezet több milliárd lei értékű csiszolt gyémántot csempészett Amerikába.

Tessék: a legújabb bolondgomba. Londonból jelentik: Amerikában új fanatikus szekta alakult, melynek az a fő hittétele, hogy a Föld nem gömbölyű, hanem lapos. Az Illinois államban lévő Voliva városa a központjuk és a szekta alapítója Wilbur Glenn, ki azt állítja, hogy többször körülutazta a világot és mindig úgy találta, hogy a föld alakja óriási papírlap-hoz hasonlít. Midőn Byrd tengernagy az Eszaki sarkhoz ért, csak egy óriási jégtorlasznak köszönhette, hogy nem esett le a Föld széléről az érbe. Glenn, ki profétái pályája alatt kb. 2 milliárd leinyi vagyont szerzett, eddig négy-szer jóslta eredménytelenül a világ végét és ötödik jóslata szerint 1943-ban pusztul el „a Földnek nevezett óriási deszka”.

A lepra legújabb gyógymódja a fagyasztás. A leprát legújában fagyasztással gyógyítják Pa-lárook dorpati (Esztország) egyetemi tanár siker-es kísérletei alapján. A megbetegedett testrészeket szilárd szénsavval (száraz jég) kezelik nyolc- van fokos hideg mellett. A hideg nemcsak a be-teg szöveteket sorvasztja le, hanem a közvetlen alatta és mellette lévő szöveteket is, amelyekből a betegséget okozó anyag a test minden részébe eljuthat. Így a beteg mentesül a fertőzéstől. A hideggel való kezeléssel egyidőben aranytartalmu orvosságot is fecskendeznek a beteg vérébe. Ez az új gyógymód sok tekintetben jobb, mint az undorítószagu chaulmoograolajjal való kezelé-amit egy hátsóindiai növényből nyernek.

Közgazdasági hírek

Tilos a diószedés szeptember 15-e előtt. A szövetkezeti minisztérium rendeletet küldött az ország valamennyi megyefőnökségének, amelyben felhívja azokat, hogy közigazgatási uton akadályozzák meg a dió szedését szeptember 15-e előtt. E rendelettel kapcsolatban a Kereskedelmi és Iparkamarák felhívják a diótermelők figyelmét arra a körülményre, hogy nemcsak saját magukat teszik ki károsodásnak, de a román dió hírnevének is ártanak, ha éretlen állapotban nozzák azt forgalomba, várják be tehát a dió teljes érést.

VÁRAKOZÁSON FELÜL FOLYNAK BE AZ ADÓBEVÉTELEK. Bucurestiből jelentik: A román konjunkturakutatási intézet most tette közzé az 1937. évre vonatkozó gazdasági statisztikát. A pénzügyminisztérium kimutatásából megállapítható, hogy a nagy konzumcikkek fogyasztási adójából (petróleum, fémek, növényolajok, cukor, kávé, cement) lényegesen nagyobb összegek folytak be, mint az elmúlt év hasonló időszakában. Ezek a fogyasztási adók 2 milliárdos jövedelmelet hoztak a kincstárnak. Így a petroleumtermékek adója 855, a fémek fogyasztási adója 178, a növényolajoké 85, a cukor 884, a cement 71 millió leit hozott. A jövedelmek emelkedése elsősorban a megnövekedett fogyasztásnak tekinthető. Hasonlóképpen emelkedett a vasút forgalma is az első három hónapban. A személyutazások kilométer-hossza 1937-ben 1578 ezer kilométer volt az 1936. évi 1466 ezer kilométerrel szemben, a helyi árutranszport tonnában 1,021,415 ezer kilométerről 1,240,715 ezer kilométerre emelkedett, míg a nemzetközi forgalom valamivel csökkent.

Huszezer sertés és hatezer vagon buza Németországba való szállításáról folytak tárgyalások. Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztérium, valamint az állatgyógyászati és szindikátusa értesítést kapott arról, hogy Németország hajlandó lenne a jelenlegi bevételi kereten felül még 20 ezer darabonként 120 kilogrammos fajdisznót vásárolni megfelelő áron, abban az esetben, ha a cearing-alapon beszerezhet tőlünk ezer vagon gyengébb minőségű buzat. Ezenkívül egyébként a német kormány képviselői és a kereskedelemügyi minisztérium között előrehaladott megbeszélések folytak ötezer vagon buza Németországba való kivitelére vonatkozóan. Előreláthatólag ezek a tárgyalások rövidesen befejeződnek és létrejön a megállapodás. A kivitel lebonyolítását még szeptember első felében kezdenék meg és a kivitelre kerülő buza ára vagoneként 49 és 56 ezer lei között változna. Annak ellenére, hogy a gabonaártekésítő hivatal a 77 kilogramm fajszúlyu buza kivitelét csak nemes devizák ellenében engedélyezte, ezt a kivitel előrendű szükségleti cikkeket képező aru ellenében bonyolítjuk le. Főképpen a petroleumiipar részére szükséges gépek és szerszámok behozataláról van szó. A fenti tárgyalásoktól függetlenül megbeszélések folytak tízezer vagon buza Bulgáriába való szállításáról. Ennek feltételeit a kormány gazdasági bizottságának legközelebbi ülésén vitatják meg.

Belügyminiszeri leirat a kisiparosok foglalkoztatása érdekében. Bucurestiből jelentik: A belügyminiszter 9641. A. 1937. szám alatt az ország valamennyi megyefőnökségéhez leiratot intézett, amely megállapítja, hogy bár az új ipartörvény számos előnyt biztosít a kisiparosok számára, a közönségi előljárások ezeket az intézkedéseket nem alkalmazzák. Kívánja, hogy hívják fel a közönségi előljárások figyelmét ezekre a kedvezményekre, amelyek szerint kisiparosok árlejtés mellőzésével, szóbeli tárgyalás alapján, vállalkozhat közintézményeknél ötszáz ezer leig terjedő munkálatokat, míg a kisipari szövetkezetek árlejtés nélküli munkavállalási joga öt millió leig terjed. Árlejtések alkalmazásával a kisiparosok előnyben részesítendők még abban az esetben is, ha 5 százalékkal drágábbak, mint a többi ajánlattevők. Bármilyen közszállítás, vagy közmunka alkalmával a kisiparosok a törvényben előírt biztosítéknak csak egyharmadát kötelesek letétbe helyezni.

A KOLLEKTIV TERMELES CSÓDJE OROSZORSZÁGBAN. A „Daily Mail” jelenti, hogy a szovjet állami gyárainak válsága a csőd szélére juttatta a kollektív alapon megszervezett mezőgazdasági termelést. A „Kolkhozy”, a kollektív termelés egész rendszere, a felbomlás útján van. A hivatalos „Pravda” vezércikkben figyelmezteti a kormányt a kollektív mezőgazdasági termelés teljes felbomlására s az idejű termés kétségbeesztő eredményeire. Azt írja, hogy a mezőgazdaságban foglalkozott lakosság egész Oroszországban kétségbeeszt helyzetben van. A gyárak nem látják el gépekkel a gazdákat, minek következtében óriási területek vetetlenül maradtak. Krasnojarszk környékén huszezer hold búza maradt levágtalanul a mezőkön s általában a keleti részeken az aratást sehol sem fejezték be. A parasztok elhagyják a kollektív birtokokat és menekülnek oda, ahol nem fenyegeti őket a kollektív éhezés és pusztulás.

Irodalmunkról, szövetkezeti életünkről és népművészetünkről szóló előadások fejezték be az EME vándorgyűlésének előadássorozatát

Odorheiu. Saját tud. A Múzeum Egyesület előadásait általános érdeklődéssel, nem lankadó figyelemmel kísérte a közönség és sokan bejötték vidékről is. Az espereskerület katolikus papságát szinte teljes számban láttuk ott, Sándor Imre főesperessel az élen.

A második nap este érdekes előadást tartott Császár Károly dr. „Irodalmi értékelés” címen Transsylvania magyar irodalmáról, amely szerinte nem külön irodalom, hanem az egyetemes magyar irodalomnak egy része. Amint annak idején külön szint és ragyogást vitt a magyar irodalomba a Dunántúl szülőtte, Vörösmarty Mihály és a Bihar szülőtte, Arany János, akként most új tárgykörrel és színnel gazdagítják az irodalmat a transylvániai írók. Egyenként vizsgálta meg ezeket az írókat s főképpen kiemelte Nyíró József novelláit, amelyek páratlanok a maguk nemében. Elismeréssel szólott Tamási Áronról is, azonban hibáztatta egyes műveinek szertelenségét. A történeti regényírónál hibául róttá fel, hogy némelykor olyan tárgyakat választanak, amelyekhez nincs meg a kellő történeti távlat.

A harmadik napi előadások sorozatát Szabó András kezdte meg, aki a hányatott életű Benkő József kollégiumi tanár pályafutását, gazdag irodalmi működését rajzolta meg sok gondnal összeállított tanulmányában.

A megjelenésben akadályozott Szász Ferenc dr. „Égi bombák” című tanulmányát, melyben a különféle üstökösökről volt szó, Balogh Ernő dr. ismertette.

Petrovay Tibor „A szövetkezetek jogi, társadalmi és gazdasági jellege” címen tartott nagy szakismeretre valló, különös figyelemmel kísért előadást. Az előadásból kitűnt, hogy a kisebbségi sorsban lévő népeknél milyen nagy jelentősége van az altruisztikus célt szolgáló szövetkezeteknek.

Vámszer Géza két előadást tartott. Egyiket délelőtt, a másikat délután. Népies elemek egyházművészetünkben címen ismertette a transylvániai magyar népművészetét és annak nagy hatását a falusi egyházművészetre. Szólt a mai helyzetről, amikor a népi termékek helyébe az olcsó gyári cikkek kerültek templomainkba. Rámutatott arra, hogy ennek orvoslásaképpen a mai egyszerű vonalú modern stílus össze kell egyeztetnünk a népi izléssel, azaz a népművészet díszítő elemeivel, hogy így az új egyházművészeti stílus megteremtjük. E cél elérésére az előadó indítványozza, hogy a magyar egyházak létesítsenek kebelükön belül olyan bizottságot, amelynek feladata legyen a műtértek megmentése. Kivánatosnak tartaná egy egyházművészeti műhely felállítását is. Az előadás alatt ki volt függesztve Vámszer Imre iparművésznek számos színes tervrajza modern népi stílusú falusi templomokról és berendezési tárgyairól.

Vámszer második előadása A székelyföldi falvak és városok települési formációjáról szólt. Az előadó ismertette az új tudományágak, a „Településtan”-nak fontosságát. A székely falvak és városok települési alakzatai még nincsenek feldolgozva, pedig még ma napig is sok érdekes, többszáz éves védelmi berendezkedési települési formáció található a Székelyföldön. A székelyek történelmének és letelepedésének vitás kérdéseit sokban tisztázni lehetne, ha e munkálatokat tervszerű irányítással elvégeznék. Vámszer nagy fáradtsággal és utánjárással rajzokat készített a Székelyföldön található régi eredetű védelmi települési alakokról és azzal szemléltette nagyszerű előadását.

Érdekesítő volt a Boga Lajos dr. „A székely falusi ember házi patikája” című, vetített képekkel kísért előadása. A kiváló tudós részletesen ismertette azokat a módokat és orvosságokat, amelyekkel a székely ember az emberi és állati betegségeket gyógyítani szokta.

Olvassátok és teriesszéték

a Magyar Lapok-at!

Lévay Lajos dr. Viktoria angol királynőről tartott lebilincselő előadást, kimutatva a nagy királynő székelyföldi származását.

Jancsó Elemér dr. „A mai irodalomtörténetírás” címen az irodalomtörténetírás négy módját: az összehasonlító, a szellemtörténeti, a törzsi és társadalmi körülményeket szem előtt tartó irodalomtörténeti eljárásokat ismertette.

Az előadássorozatot Bányai János könyvnyed stílusban előadott, vetített képes előadása fejezte be a „Füredőlet régen és most” címen. Az ősi primitív embertől napjainkig vezetve végig a hallgatóságot a székelyföldi fürdők különböző használati módjain. Érdekes összefüggéseket mutatott ki az ősemberi települések és az ásványforrások között.

Az EME előadássorozatának befejezésekképpen Jodál Gábor dr. és Tavasz Sándor dr. mondottak nagyhatású beszédeket a közönség nem lankadó érdeklődéséért s a tudományok pártolásáért.

SPORT

Meghalt Coubertin báró

Genfben jelentik: Coubertin Péter báró, a nagyhirű és világszerte ismert sportember csütörtök délután váratlanul elhunyt. A Lagrange kertben, séta közben agyszélhűtés érte.

Coubertin Péter 1862-ben született Párizsban és 1896-ban megszervezte a modern olimpiai játékokat.

Hatalmas vereséget szenvedett a válogatott keret

Kinizsi-Román válogatott 6:1 (2:1)

Timisoaráról jelentik: Csütörtök délután került sor a Jugoszlávia ellen készülő válogatott keret edzőmérkőzésére. Partner a Kinizsi csapata volt, amely szenzációs napot fogott ki és 6:1 arányban győzte le a félgőzzel játszó válogatott keretet. A két csapat összeállítása ez volt:

Kinizsi: Schmiedt — Bürger (Ripensia), Kohl — Losonc, Nagy (Ripensia), Demetrovici — Szilárd, Hoffmann, Thierjung, Bajusz, Reiter (TMAC).

A válogatott keret: Szadovszky AMTE, (Iordachescu Venus) — Felecan Victoria, Chiroiu Ripensia, (Sfera Venus) — Vintila Rapid, Juhász CAO, Szaniszló II. AMTE (Raffinszky Rapid) — Bindea Ripensia, Kovács CAO, Barátky Rapid, Bodola Venus, Dobay Ripensia (Bogdan Rapid).

A válogatott keret éri el a vezető gólt Dobay révén, ezt Hoffmann egyenlíti, majd Thierjung lő gólt tizenegyesből (2:1). A második féldőben az amugy is félgőzzel játszó válogatott keret teljesen leáll és a Chinezul egymásután éri el góljait Hoffmann (2), Thierjung és Reiter révén. (6:1). A megerősített Kinizsi nagyon jól játszott és minden egyes tagja dicséretet érdemel. A válogatottban csak Szadovszky, Felecan, Juhász, Bodola és helyenként Szaniszló II. nyújtott elfogadható. A tírlmérkőzést Chicin vezette.

Magyarország-Németország 8:8. Budapestről jelentik: A nagy érdeklődéssel várt magyar-német ökölvívó mérkőzés döntetlenül végződött, ami a magyar csapat számára erkölcsli győzelmet jelent, mert a németeket jelenleg Európa legjobb ökölvívó nemzetének tartják. Légsúlyban: Énekes II. pontozással győzött Kaiser olimpiai bajnok ellen. 2:0. Bantamsúlyban: Bondi pontozással győzött a német Wilke ellen. 4:0. Pehelysúlyban: Mincer olimpiai bajnok pontozással győzött Kubinyi ellen. 4:2. Könnyűsúlyban: Nürnberg pontozással győzött Papp ellen. 4:4. Weltersúly: Mura pontozással győzött Harangi ellen. 4:6. Középsúly: Kampe pontozással győzött Jakits magyar ellen. A német csapat itt 8:4-re vezetett. Kisebbsúly: Szigeti pontozással győzött Pietsch ellen. 6:8. Nehézsúlyban: Nagy pontozással győzött az olimpiai bajnok Runge ellen. A magyar csapat ezzel a győzelemmel egyenlített ki. 8:8.

RÁDIÓ

Az órákat romániai időszámítás szerint közöljük.

VASARNAP, SZEPTEMBER 5.

Bucuresti. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. Majd: Hírek. Felolvasás, idő- és vizállásjelentés. 9.55 Istenisztelet. 13. Időjelzés, időjárás, vizállás és sporthíreknek közvetítése. 13.10 Stanescu-zenekar hangversenye. Közben körülbelül 14.10 Hírek. 15. Mezőgazdasági szakelőadás. 19. Predescu Viktor zenekarának hangversenye. Majd: Felolvasás, hírek, mely után körülbelül 20 A Predescu Viktor zenekarának hangversenye. 20.30 Felolvasás. 20.50 Tassian Valentina és Serban ének-kettősei. 21.15 A Rádiózenekar hangversenyének adása. 22.30 Hírek. Sport. 22.55—24 Francia operettlemek. Közben: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Majd: Közlemények.

Budapest I. 10.30 Hírek. 11—11.55 Református Istenisztelet. Prédikál: Ravasz László. 12—13.15 Egyházi ének és szentbeszéd a kir. udvari és várplébánia-templomból. A szentbeszédet Knebel Miklós dr. mondja. 13.30 Közvetítés a postás-lövész-versenyéről. 14. Operaházi zenekar. 15. „Egységügyi Kalendárium”. 15.15 Lemezek. 16. „A szegényvenéves Georgicon”. Gazdáknak. 16.50 Postászenekar. 17.30 „Az időjárás titkai”. Előadás. 18. „Hajdudalosbemutató”, a hajduböszörményi gimnáziumból. 19. „Napoleonmal Elba szigetén”. Utelírás. 19.30 Cigányzene. 20.15 Zágon István vidám negyedóra. 20.30 Kézzongorás jazz. 21. Sport. 21.10 „A pástorkirály”, pástorjáték. 22.10 Hírek. 22.30 A rádió szalonzenekara. 23.30 Cigányzene. 24.20 Szalon- és jazz-zene. 1.05 Hírek külföldre.

HÉTFŐ, SZEPTEMBER 6.

Bucuresti. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. Majd: Hírek. Felolvasás, idő- és vizállásjelentés. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek közvetítése. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 18. A román—dél-szláv válogatott labdarugómérkőzés közvetítése Belgrádból. 19.20 Szórakoztató zene. 20.15 Felolvasás. 20.35 Menuhin-gramofonlemez (kisér. Enescu). 21.25 Könyvek, folyóiratok. 21.35 Csak Radio-Romania: Gramofonlemez. Csak: Bucuresti: A Szarvas-vonósnégyes játéka. Mozart: C-dur négyes. 22.10 A két állomás együtt: Gheorghiu Caliopei énekel. 22.30 Hírek. 22.45 Vendéglői zene. 23.45 Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Majd: 23.55 Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 Vidor Imre zongorázik. 14. Cigányzene. 17.15 „Deák Ferenc ifjúkora”. Előadás. 18. „Tokiói uszolecke”. Előadás. 18.30 Állástalan Zenészek Zenekara. 19. Rádió a rádióról. 19.40 Petres Kálmán-énekest. 20.15 „Régi párizsi világkiállítások”. Előadás. 20.50 Hanglemezek. 21.35 Hírek. 22. Bruckner II. szimfóniája. 23. Időjárásjelentés. 23.05 Jazz. 24 Hírek német nyelven. 24.05 Cigányzene. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

KEDD, SZEPTEMBER 7.

Bucuresti. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. Majd: Hírek. Felolvasás, idő- és vizállásjelentés. 13. Gramofonlemez. 13.25 Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek közvetítése. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 19. Sibiceanu zenekar. Majd: Hírek, felolvasás, mely után körülbelül 20 A Sibiceanu zenekar hangversenyének folytatása. 20.30 Felolvasás. 20.50 A Dala-együttes előadása. 21.30 Szimfonikus zene. 22.30 Hírek. Majd 22.45 A zene folytatása. 23.15 Gramofonlemez. 23.45 Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Majd: 23.55 Közlemények.

Budapest I. 10.30 Hírek. 11.10—12. Egyházi ének. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 Rendőrzenekar. 14.40 Triump-együttes. 17.10 Aszszonyok tanácsadója. 18. Cigányzene. 18.30 „A rádió a magyar kultúra szolgálatában”. Felolvasás. 19.10 „Szmrecsányi Miklós, a magyar barokk szerelmese”. Felolvasás. 19.30 Mozart: D-dur fuvola-verseny. 20. „Mit kell tudni a korszerű hadsereg-ről?” Előadás. 20.30 Zongoraszámkok. 21. „A pécsi egyetemi hallgatók kabaréja”. 21.50 Hírek. 22.25 Szalonzene. 23. Időjárásjelentés. 23.30 Hanglemezek. 24. Olasznyelvű előadás. 23.15 Tánclémez.

SZERDA, SZEPTEMBER 8.

Bucuresti. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. Majd: Hírek. Felolvasás, idő- és vizállásjelentés. 13. Gramofonlemez. 13.25 Sporthíreknek adása. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 19. Gramofonlemez. 20.10 Felolvasás. 20.35 Gramofonlemez. 21.35 Radio-Romania: Román zene lemezek. Csak Bucuresti: Theodorescu Sándor hegedül. 22.10 Csak Bucuresti: Lupescu Sándor Castrieseanu-dalokat énekel. 22.30 A két állomás együtt: Hírek. 22.45 Rádiózenekar. 23.45 Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. 23.55 Közlemények.

Budapest I. 10.30 Hírek. 11.12.10 Egyházi ének és szentbeszéd a belvárosi főplébánia templom-

ból. A szentbeszédet Sik Sándor dr. egyetemi tanár mondja. 12.15—13.15 Egyházi ének és szentbeszéd a Rozsák terén levő magyar görög katólikus plébánia templomból. Szentbeszédet mond: Krájnyak Gábor tb. kanonok. 13.30 Operaházi zenekar. 14.10 „Meghívó a Balatoni Sporthétre”. 15. Lemezek. 16. „A táltos csikó”. 16.30 Szalonzene. 17.40 „Halászat a Balatonon”. 18.15 Jazz. 19.15 „A hullócsillagok”. 19.15 Magyar nóták. 20.45 „A szentivánéji álom”. 22.40 Hírek. 23.05 Katonazene. 24 Hírek francia, olasz nyelven. 24.30 Cigányzene.

CSÜTÖRTÖK, SZEPTEMBER 9.

Bucuresti. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. Majd: Hírek. Felolvasás, idő- és vizállásjelentés. 13. Gramofonlemez. 13.25 Sporthíreknek adása. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 19. Corologos-tánczenekar. Utána: Hírek, felolvasás. Majd: 20 A Tánczenekar zenéjének folytatása. 20.30 Felolvasás. 20.50 Szimfonikus gramofonlemez. 21.15 Rádiózenekar. 22.30 Hírek. 23. Vendéglői zene. 23.45 Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Majd: 23.55 Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 Balalajka. 14.30 A 2. honvédegyalgezed zenekara. 17.15 „A befőzés”. 18. Cigányzene. 19. Külügyi negyedóra. 19.15 Női Vonósnégyes. 19.55 „Amerikai néger költők”. 20.25 Szalonzene. 21. „A Balatoni Sporthét jelentősége”. 21.40 Hírek. 22.10 Verdi: „Aida” dalműve hanglemezzel. 23. Időjárásjelentés. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

PÉNTEK, SZEPTEMBER 10.

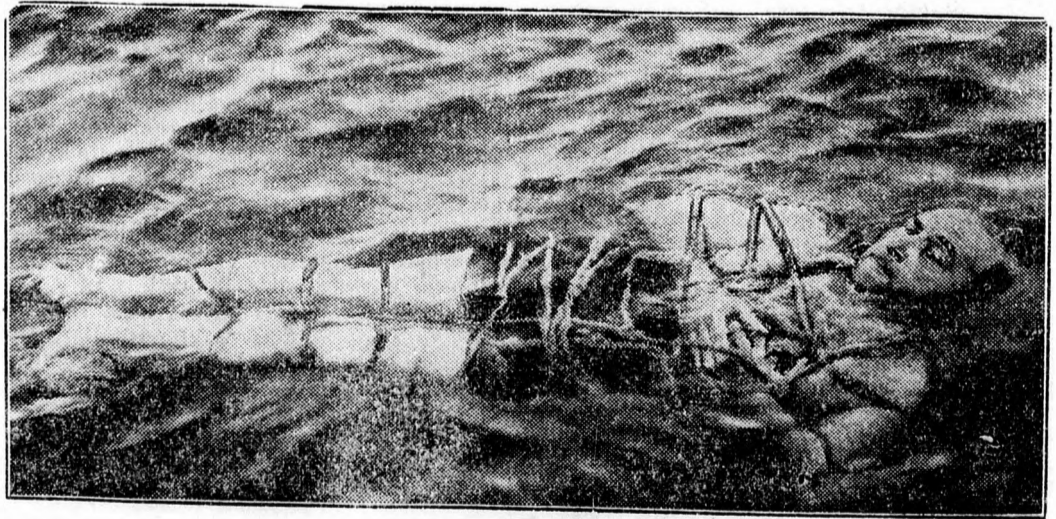
Bucuresti. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. Majd: Hírek. Felolvasás, idő- és vizállásjelentés. 13. Gramofonlemez. 13.25 Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek közvetítése. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 19. Tandin Costica zenekara. 20.10 Felolvasás. 20.30 Haváji hármas. 21. A Pillangókisasszony, opera gramofonlemezen. 23.45 Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Majd: 23.55 Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 Lemezek. 14.30 Hegedűszámok. 17.15 Diákkifőra. 18. „A régi és az új Hellász”. 18.30 Török Dalgylet. 19.15 Sportközlemények. 19.30 Szalonzene. 20. „A nyiregházi hét”. 20.40 „Verne Gyula 1937-ben”. 21.10 Schumann: fűz-moll szonáta. 21.40 Hírek. 22. Kalmár Pál magyar nótákat énekel. 23. Időjárásjelentés. 23.05 Hangverseny Zenekar. 24.15 Hírek angol nyelven. 24.20 Jazz. 1.05 Hírek.

SZOMBAT, SZEPTEMBER 11.

Bucuresti. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. Majd: Hírek. Felolvasás, idő- és vizállásjelentés. 13. Gramofonlemez. 13.25 Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek közvetítése. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 19. Katonazene. 20.15 Felolvasás. 20.35 Schubert: B-dur hármas lemezen. 21.15 Tánczene. 22.30 Hírek. 22.45 Vendéglői zene. 23.45 Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Majd: 23.55 Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 Szalonzene. 14.30 Lemezek. 17.15 Harsányi Gizi meséi. 18. „Margit megérkezik”. 18.30 Enekszámok. 19.30 „Évezredek városa: Peking”. 20. Cigányzene. 21. Békeffi-est. 22.10 Hírek. 22.35 Az 1. honvédegyalgezed zenekara. 23. Időjárásjelentés. 24. Jazz. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

60 óra hosszai a vízben.

Egy 44 éves máltai uszóbajnok, névszerint Turu Ricco állította fel ezt a csúcsteljesítményt. Képtünk egyik egyéni mutatványát ábrázolja a neves uszóbajnoknak: megkötözött kezekkel és lábakkal 17 percig tud a víz felszínén maradni.

Készítette a Szenti László-nyomda Rt. körirógépész, Oradea, Strada Regele Carol II. No. 6.

Apcéhiedetések

Adás-vétel

Sötét háló
és egyéb butorok eladók. Megtekinthető: délután 3—5-ig. Oradea, Str. Moldova 45.

Eladó
egy jó karban lévő sőtét-kék tavaszi és téli kabát 8-11 éves lányoknak. Oradea, Str. Tic-hindeal 18-a.

Singer
varrógép, súlyesztős, alig használt eladó. GIRO iroda, Oradea, Str. Vlahuta 4. szám.

Régi
arany, ezüst, brilliáns tárgyakat veszek magas árért, ékszereket olcsón javítok. **Herbst** óra, ékszeráruház, Oradea, Regele Ferdinand 3. szám.

Ebédliő
szép, barna selyem függönyök jutányos áron eladó. Oradea, Strada Vlahuta 16. sz. bal.

Különféle

Andrássi
zenetanfolyam, Oradea, Str. Alexandri 13. F. j. vétel: szerda és szombat délután.

Kimondott
egészséges magánhá-zunkba szép, nagy világos butorozott szobát két uri leánynak kiadnánk, vagy fiatal házaspárnak. Esetleg el-látásra tanuló leánykát felvennénk. Zongora és fürdőszoba, rádió használattal. Oradea, Pop Danila-utca 1.

Biztosan megszabadul
a sváb és ruszli bogaraktól, hangyáktól, stb., ha „Neotox” bogárirító szert használ. Kapható minden szaküzletben. Megrendelhető: Ajtay gyógyszerárúháza, Oradea, Str. Vlahuta No. 46. Még — minden évő megvolt elégedve hatá-sával.

Ügynökök
magánfelek látogatásá-
val, szépen kereshet-nek. Cim: Oradea, Par-cul Stefan Cel Mare 19.

Lakás

Jobb leányt
felvez keresztyény kis-család. Oradea, Regele Ferdinand 69. I. em. 5.

Iskolás leánykát
teljes ellátással felve-szünk. Leányiskolákhoz közel. Oradea, Str. Jon-Ghica 13. szám.

Kiadó
modern 3 szobás, kom-fortos magánlakás, Oradea, Str. Moldova 41. Barmikor beköltöz-hető. Ertekezés Ep-Pavel 9. szám.

Központban
4 szobás lakás szeptem-ber 15-re és egy egy-szobás, konyhas lakás azonnal kiadó. Oradea, I. G. Duca 23.

Kiadó
kertes házban 3 szo-bás, fürdőszobás la-kás november 1-re. Oradea, Str. Ciordas 38. szám.

Keresek
azonnalra vagy novem-ber 1-re gyermektelen házaspár részére 1 szo-bás, előszobás lakást. Cimeket a kiadóba kü-
rek.

Alkalmazás

Elsőrendű
varrólányokat és fizet-ées tanuló lányokat ál-landóra felvez, Salon Hedrich, Bul. Regele Ferdinand 15-a.

Keresek
jó főzőnőt, aki szépen mos is. Románul tudók jelentkezzenek. Oradea, Srt. Take Jonescu 43.

Keresek
fehérmű varrónőt, házban. Oradea, Strada Take Jonescu 43.

Új házba
házfelügyelők gyer-mektelen házaspár és mindenek szakácsné azonnalra felvétetik. — Oradea, Str. Matei Ba-sarab 8. szám.

Intelligens leány
elmenne gyermek mellé egész vagy fél napra. Cim: Str. Fabricilor 18. sz. I-es ajtó. Oradea.